

UDC 377.147

DOI <https://doi.org/10.31470/2415-3729-2023-17-9-27>

Features of the Intellectual Development of Preschool Children in the China

Bao Shujuan

Student of the third educational and scientific level of higher education H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University

✉ 29, Alchevskykh Str., Kharkiv, Ukraine, 61002

E-mail: baozi288@126.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-1673-8366>

Особливості інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку у КНР

Бао Шуцзюань

здобувач третього освітньо-наукового рівня вищої освіти, Харківський національний педагогічний університеті імені Г. С. Сковороди,

✉ вул. Алчевських, 29, м. Харків, Україна

Abstract

The article examines the peculiarities of the intellectual development of preschool children in the People's Republic of China, reveals the connection between the dependence of a preschooler's intellectual development on the peculiarities of his/her interaction with the surrounding social environment. **The purpose** of the article is to analyze and characterize the features

of the intellectual development of preschool children in the People's Republic of China. Among the **research methods** used, the following were decisive: analysis and generalization of scientific and methodical sources for theoretical substantiation of research problems, modelling, synthesis of the obtained data. **Results.** The results of the study of the intellectual development of high-status, medium-status and low-status members of educational groups of primary schools in the People's Republic of China are presented. It is shown that the intellectual development of high-status and middle-status children aged 4 to 5 years is higher than that of their low-status peers, primarily in aspects such as perception, attention, and memory. It is noted that the integral indicator of high-status subjects corresponds to an average or high level of intellectual development. Moreover, a high level is characteristic of the majority of subjects in this category. The integral indicator of intellectual development of middle-status test subjects is quite comparable to that of high-status subjects. Attention is drawn to the fact that, in fact, there is only one, but important feature between these two categories of subjects – among the high-status children, there are no children with an integral indicator of intellectual development below the average. **Conclusions.** The integral indicator of intellectual development of the majority of low-status subjects corresponds to a low level of intellectual development. Through the prism of the concept of «interpersonal development situation», the dialectical relationship between the intellectual and socio-psychological development of preschool children in the People's Republic of China is analyzed. Methodical provision of the structure of interpersonal relations in educational groups of kindergartens of the People's Republic of China is presented. Based on the results of the research, a number of scientific and practical recommendations are proposed.

Key words: intellectual development, preschool age, status-role position, interpersonal development situation

References

1. Bao, Sh. (2019). Osoblyvosti rozvytku ditei doshkilnoho viku v zakladakh doshkilnoi osvity v KNR [Peculiarities of the development of preschool children in preschool education institutions in the People's Republic of China] [in Ukrainian].
2. Panhelova, N. Ye., & Pyvovar, A. A. (2018). Intehrovanyi rozvytok intelektualnykh i fizychnykh zdibnosti ditei doshkilnoho viku v protsesi rukhovoї diialnosti [Integrated development of intellectual and physical abilities of preschool children in the process of motor activity] [in Ukrainian].
3. Khutorna, N. A., & Sanduhej, V. V. (2021). Eksperymentalne doslidzhennia rozvytku intelektualnykh zdibnosti ditei starshoho doshkilnoho viku zasobamy mentalnoi aryfmetryky [An experimental study of the development of intellectual abilities of older preschool children by means of mental arithmetic]. Abramian KN [in Ukrainian].
4. Savchenko L. L. (2019). Intelektualnyi rozvytok ditei starshoho doshkilnoho viku yak skladnyk rozumovoho rozvytku [Intellectual development of older preschool children as a component of mental development]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Serii 5: Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy – Scientific journal of M.P. Dragomanov National Pedagogical University. Series 5 Pedagogical Sciences: Realities and Perspectives*, 71, 221-224 [in Ukrainian].
5. Prysiazhniuk, Ye. O. (2022). Porushennia intelektualnoho rozvytku u ditei doshkilnoho viku [Violations of intellectual development in preschool children]. In The 11 th International scientific and practical conference “International scientific innovations in human life” (May 11-13, 2022) Cognum Publishing House, Manchester, United Kingdom. 2022. 810 p. (p. 446) [in Ukrainian].
6. Koval, I. V., & Pantiuk, T. I. (2020). Intelektualnyi rozvytok ditei doshkilnoho viku [Intellectual development of preschool children]. *Rozvytok osobystosti molodshoho shkoliara: suchasni realii ta perspektyvy: materialy* [in Ukrainian].

Вступ

Кожна дитина допитлива і ненаситна у пізнанні навколишнього світу. У дошкільному віці швидкими темпами відбувається накопичення знань, удосконалюються пізнавальні процеси, формується мова. Дошкільнята з розвиненим інтелектом швидше освоюють і запам'ятовують новий матеріал, більш впевнені у власних силах і, як показує практика, мають більше бажання вчитися.

То що таке – інтелектуальний розвиток дитини? Існує вічна суперечка, що таке інтелектуальний розвиток. Одні психологи стверджують, що це набір певних знань та умінь, інші вважають, що показником його є здатність засвоювати інформацію та використовувати її у разі потреби.

В одному всі погоджуються: *інтелектуальний розвиток дитини залежить від оточення*. А отже, на нього впливають багато факторів, які у якихось випадках гальмують розвиток, а в деяких навпаки суттєво прискорюють.

Мета статті – проаналізувати та охарактеризувати особливості інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку у КНР.

Методи дослідження

Серед використаних методів дослідження визначальними були такі: аналіз та узагальнення науково-методичних джерел задля теоретичного обґрунтування проблеми дослідження, моделювання, синтез отриманих даних.

Результати та їх обговорення

Інтелектуальний розвиток дитини, залежно від віку, має кілька стадій. Наприкінці першого – на початку другого року, поки малюк ще не опанував активно мову, йому властиво наочно-дійове мислення. У цьому віці наочно та активно він знайомиться з навколишньою дійсністю за допомогою тактильного вивчення предметів. Головними людьми, які допоможуть дитині познайомитися з предметами та

способами їх використання, стають батьки. Саме ці навички стають першими знаннями дитини на шляху подальшого пізнання світу.

У дошкільнят віком 4-6 років прокидається вже наочно-образне мислення. Тобто дошкільнята мислять наочними образами і при цьому ще не знайомі з конкретними поняттями. Мислення дітей на цьому етапі підпорядковане їх сприйняттю.

Таким чином, інтелектуальний розвиток дитини поділяється на кілька періодів, і кожен попередній створює фундамент для наступного.

Головна умова інтелектуального розвитку – хороша атмосфера у ній. Люблячі батьки, які завжди адекватно відреагують на прохання, допоможуть дружньою порадою та справою, створюють сприятливий ґрунт для розвитку. Спокійна, впевнена у своїй значущості в цьому світі дитина з великим інтересом вивчатиме все, що її оточує, а значить і гармонійно розвиватиметься.

Інтелект дитини – специфічна форма організації індивідуального пізнавального досвіду, що забезпечує можливість ефективного сприйняття та розуміння навколишнього світу. Але пізнання навколишнього світу у дошкільнят, на відміну від школярів, не концентрується на навчальних заняттях – воно здійснюється у повсякденному житті, у процесі спілкування з дорослими та однолітками, у грі, праці, різних видах продуктивної діяльності.

Для дитини гра – це життя. Гра – одне із найскладніших, а житті дитини і найважливіших видів діяльності.

Для сучасної освітньої системи КНР проблема розумового виховання є надзвичайно важливою. За допомогою гри можна повернути інтерес до навчання, пізнавальної та творчої діяльності, розкрити артистичні здібності дошкільнят. Можна організувати навчання та

розвиток дитини у вигляді найпривабливішої, і головне, основної для неї діяльності – гри.

Гра – основний вид діяльності у дошкільному віці, граючи, він пізнає світ людей, граючи, дитина розвивається. У сучасній педагогіці існує безліч розвиваючих ігор, здатних розвинути сенсорні, рухові, інтелектуальні здібності дитини. Перш ніж говорити про розвиток дидактичних ігор, слід нагадати, що поняття «розвиток інтелекту» включає розвиток пам'яті, сприйняття, мислення, тобто всіх розумових здібностей.

Розумове виховання – це цілеспрямований вплив дорослих на розвиток активної розумової діяльності дітей. Воно включає повідомлення доступних знань про навколишній світ, їх систематизацію, формування пізнавальних інтересів, інтелектуальних навичок та умінь, розвиток пізнавальних здібностей.

Сконцентрувавши свою увагу лише на одному показнику, не можна говорити про розвиток дитячого інтелекту загалом. Не зайве помітити, що проводити дидактичні ігри краще розвивають з групою дітей, оскільки саме колективні ігри здатні набагато краще розвинути інтелектуальні здібності.

Дошкільне дитинство – перший ступінь у психічному розвитку дитини, її підготовці до участі у житті суспільства. Цей період є важливим підготовчим етапом наступного ступеня – шкільного навчання. Головна різниця між дитиною дошкільного віку та школярем – це відмінність основних, провідних видів їх діяльності. У дошкільному дитинстві – гра, шкільному – навчання.

Основними завданнями розумового виховання дошкільнят в КНР є:

1) формування правильних уявлень про навколишнє середовище, про найпростіші явища природи та суспільне життя;

- 2) розвиток пізнавальних психічних процесів – відчуттів, сприйнятів, пам'яті, уяви, мислення, мови;
- 3) розвиток допитливості та розумових здібностей;
- 4) розвиток інтелектуальних умінь та навичок;
- 5) формування найпростіших методів розумової діяльності.

Найважливішими завданнями розумового виховання дітей дошкільного віку в КНР є:

- 1) сенсорне виховання (розвиток);
- 2) розвиток розумової діяльності (оволодіння розумовими операціями, пізнавальними процесами та здібностями);
- 3) становлення мови;
- 4) виховання допитливості, пізнавальних інтересів;
- 5) формування системи елементарних знань про предмети та явища навколишнього життя як умову розумового зростання.

Проте можна назвати загальні всім дітям стадії розвитку певних знань і умінь. У зв'язку з цим розрізняють три моделі розумового розвитку дошкільнят.

1. *Емоційна.* З народження та протягом півтора року життя дитини найактивніше відбувається емоційний розвиток. Це основа повноцінного розвитку інтелекту малюка, його «путівка» в успішне життя. Тому дитина від народження має перебувати у спокійній домашній атмосфері, відчуваючи любов схвалення близьких людей.

2. *Логічна.* У віці до 5 років у дітей активно розвиваються органи слуху та зору. Це ідеальний час для «закладки» у дітей здібностей до логічного мислення, а також сприйнятливості до музичних творів. Для того щоб цього досягти, потрібно грати з дитиною в розвиваючі ігри, збирати конструктори і вирішувати логічні завдання.

3. *Мовленнєва.* Мовна модель розумового виховання дітей передбачає розвиток природної здібності дітей запам'ятовувати інформацію на слух. Наприклад, дитина дошкільного віку набагато легше і швидше може вивчити

іноземну мову, ніж будь-яка доросла. Тому таке обдарування потрібно розвивати та заохочувати у процесі виховання. Це може бути читання книжок, бесіди на задані теми, розучування віршів та пісеньок.

Таким чином, використовуючи всебічний вплив на свідомість дитини, можна виростити гармонійно розвинену особистість. Таким чином, процес інтелектуального розвитку дошкільнят мають контролювати і батьки дитини. Адже тільки в сім'ї малюк отримує таке важливе батьківське схвалення, підтримку та турботу.

Разом з тим, у низці досліджень теоретично обґрунтовано та емпірично доведено, що повноцінний розвиток особистості вже на ранніх етапах просто неможливий поза соціально-психологічного контексту і, зокрема, не враховуючи особливостей міжособистісної ситуації розвитку (Бао, 2019).

У зв'язку з цим зауважимо, що на відміну від досить усталеного та цілком евристичного поняття «соціальна ситуація розвитку», що описує загальновікові закономірності психічного та особистісного розвитку дитини, поняття «міжособистісна ситуація розвитку» конкретизує мікрокультурні умови, що безпосередньо опосередковують виникнення та подальші зміни індивідуально-особистісних особливостей дитини у процесі її взаємодії з референтним оточенням (Коваль&Пантюк, 2020).

У зв'язку з цим є доцільним і, більше того, необхідним виявити, хоча б у первинному, описовому плані, особливості інтелектуального розвитку у різностатусних членів дитсадкових груп та проаналізувати на цьому матеріалі взаємозв'язок когнітивного та соціального розвитку особистості.

Виходячи з висловлених міркувань, метою дослідження є виявлення особливостей інтелектуального розвитку високостатусних, середньостатусних та низькостатусних членів середньовікових дитячих груп дошкільних навчальних закладів в КНР.

Як основна гіпотеза дослідження було висунуто припущення, згідно з яким низькостатусні діти 4–5 років, відрізняються від своїх однолітків уповільненим розвитком сприйняття, уваги, пам'яті. Для перевірки даної гіпотези було розроблено програму емпіричного дослідження, що включає вирішення наступних завдань:

1) на основі аналізу літератури з даної проблематики виділити теоретико-методологічну базу, що дозволяє адекватно оцінити та проаналізувати закономірності когнітивного та соціально-психологічного розвитку дітей середнього дошкільного віку в їх сукупності;

2) сформував методичний пакет, що дозволяє оцінити особливості інтелектуального та соціально-психологічного розвитку в їх взаємозв'язку, з урахуванням вікової специфіки;

3) виявити статусно-рольову структуру міжособистісних відносин у середньовікових групах дошкільних освітніх установ;

4) здійснити діагностику інтелектуального розвитку високостатусних, середньостатусних та низькостатусних членів такого роду груп;

5) провести порівняльний аналіз особливостей інтелектуального розвитку трьох категорій випробуваних, за його результатами виявити специфіку міжособистісної ситуації розвитку та сформулювати науково-практичні рекомендації.

Послідовне вирішення даних завдань та реалізація представленої нижче дослідницької програми в цілому дозволяють, на наш погляд, зробити реальний внесок у забезпечення повноцінного особистісного розвитку на ранніх вікових стадіях в умовах дошкільних навчальних закладів КНР.

Опис програми дослідження

Як методичне забезпечення дослідження були використані: для виявлення статусно-рольової позиції випробуваних у дитсадковій групі – соціометрична та

референометрична методика «Два будинки», зовнішнє спостереження, структуроване та напівструктуроване інтерв'ю, алгоритм обчислення інтегрального статусу індивіда у контактному співтоваристві; для виявлення рівня інтелектуального розвитку – методика діагностики розвитку психічних процесів у дошкільнят «Експрес-діагностика у дитсадку».

Опис перебігу дослідження, подання результатів та їх обговорення

Дослідження здійснювалося у два етапи. На першому, попередньому етапі проводився аналіз літератури з аналізованої проблематики, на основі якого було виділено теоретико-методологічну базу дослідження, сформульовані гіпотеза, мета, завдання та сформований методичний пакет. На цьому ж етапі було підготовлено емпіричну базу дослідження та сформовано вибірку випробуваних.

На другому, основному, етапі дослідження було здійснено поглиблене вивчення виділених на попередньому етапі емпіричних референтів, здійснено інтерпретаційний аналіз отриманих даних, сформульовано науково-практичні рекомендації.

Дослідження проводилося з урахуванням чотирьох дошкільних освітніх закладів загального профілю в КНР.

Загалом у дослідженні взяли участь 127 дошкільнят, віком 4–5 років, що входять до п'яти виховних груп. Також в дослідженні було задіяно 22 вихователя та педагога, які працюють із цими групами.

У ході реалізації основного етапу дослідження, перш за все, у кожній із груп випробуваних з використанням методики «Два будинки», у поєднанні з методом напівструктурованого інтерв'ю, було визначено соціометричний та референтометричний статус випробуваних.

Оскільки «лобове» використання стандартного методичного прийому виявлення неформальної

інтрагрупової структури влади в контактному співтоваристві просто неможливо, через вікові можливості випробуваних, ранжування членів дитячих груп за ознакою «ступінь владного впливу у групі» було запропоновано, в рамках структурованого інтерв'ю, здійснити вихователям та педагогам, безпосередньо працюючим з даними групами.

Далі, з використанням алгоритму обчислення інтегрального статусу індивіда у системі міжособистісних відносин у контактному співтоваристві, виявлялися високостатусні, середньостатусні та низькостатусні випробувані.

В результаті, з урахуванням «висікання», згідно з цим алгоритмом, випробуваних, виявилось 21 високостатусний випробуваний, 69 середньостатусних і 25 низькостатусних випробуваних.

Паралельно з використанням методики «Експрес-діагностика у дитячому садку» діагностувався інтелектуальний розвиток всіх випробуваних.

В результаті проведеного аналізу виявилось, що за інтегральним показником інтелекту між трьома підгрупами випробуваних статистично значні відмінності відсутні. У цьому мають місце значні відмінності між результатами високостатусних та низькостатусних випробуваних за факторами «сприйняття», «мислення», «увага». Між результатами середньостатусних та низькостатусних випробуваних за факторами «пам'ять» та «увага» (в усіх випадках рівень асимптотичної значущості U-критерію – $p < 0,05$). між результатами високостатусних і середньостатусних значних відмінностей не було виявлено.

Таким чином, гіпотеза дослідження загалом підтвердилася.

На практиці (що підтверджується і результатами цілеспрямованого спостереження) це означає, що більшість високостатусних та середньостатусних випробуваних виконували відповідні субтести методики «Експрес-

діагностика в дитячому садку» в повному обсязі без допомоги дорослих. В той же час абсолютна більшість низькостатусних випробуваних виконували ці субтести частково, за допомогою дорослих, або зовсім не справлялися із завданням. Тобто рівень розвитку сприйняття, уваги та пам'яті у низькостатусних вихованців ДНЗ реально нижчий, ніж у високостатусних та середньостатусних однолітків.

Зрозуміти взаємозв'язок виявлених таким чином особливостей інтелектуального розвитку та статусно-рольової позиції у дітей 4–5 років у контексті міжособистісної ситуації розвитку дозволяє їхня інтерпретація з позицій психосоціальної теорії.

Характеризуючи міжособистісну ситуацію розвитку на цій стадії епігенетичного циклу в цілому, науковці зазначають, що «...у спільній діяльності та зрозумілих дитині іграх може розвиватися співпраця між батьком та сином, матір'ю та дочкою, накопичуватись важливий досвід визнання рівності цінності обох сторін, незважаючи на нерівність графіків розвитку. Така співпраця – багатство, що надовго залишається, не тільки для батьків і дитини, але й і для суспільства загалом, бо служить протисилою для тієї глибоко захованої ненависті, яка йде просто від різниці в величині чи віці» (Присяжнюк, 2022). Додамо, що, як показано в ряді робіт, все сказане справедливо в контексті міжособистісної ситуації розвитку, на даному етапі стосовно взаємодії дитини не тільки з батьками, а й з вихователями та педагогами ДНЗ (Савченко, 2019).

Досить очевидно, що статусно-рольова позиція дітей даного віку в середовищі однолітків значною мірою опосередковується саме відносинами з вихователями і педагогами та їхньою оцінкою особистісної активності вихованців (Пангелова&Пивовар, 2018).

Навряд чи вимагає спеціального доведення твердження, що фактори, за якими були виявлені значні відмінності між низькостатусними випробуваними та їхніми

однолітками, відіграють істотну роль саме у процесі взаємодії дитини з дорослими взагалі й у педагогічному контексті зокрема (Хуторна& Сандугей, 2021).

Також важливо, що, згідно з психосоціальною теорією, як інтегруючий фактор розвитку ініціативи дитини (нагадаємо, що базисний конфлікт третьої стадії епігенетичного циклу характеризується дихотомією «ініціатива проти почуття провини») на даному етапі розвитку виступає почуття, що формується моральною відповідальністю, що поєднує у собі всі інституційні вимоги дорослих щодо допустимості і неприпустимість тієї чи іншої поведінки.

По суті, йдеться про початок формування ключового у схемі вікового розвитку, новоутворення старшого дошкільного віку, а саме довільності. Зрозуміло, що такі показники інтелектуального розвитку дитини як сприйняття, увага та пам'ять, знову таки, виявляються критично важливими в даному контексті.

Зауважимо, що, згідно з психосоціальною концепцією, прямим результатом позитивного вирішення базисного конфлікту третьої стадії епігенетичного циклу є формування его-сили, яку науковці позначають як почуття мети. У соціально-психологічному плані дана его-сила проявляється, зокрема, у відкритості індивіда новому досвіду та рольовому експериментуванню, мотивації досягнення та встановлення на співробітництво з оточуючими (Пангелова&Пивовар, 2018).

І, навпаки, деструктивний дозвіл даного конфлікту тягне за собою інтелектуальну та поведінкову ригідність, домінування установки на уникнення невдач, схильність до демонстративної та афективної поведінки. Як показано у багатьох дослідженнях діти шкільного віку з тотальною рольовою фіксацією, як правило, займають у класі чітко виражену позицію «відомих», нерідко стають об'єктами глузувань і знущань, активно шукають підтримки та захисту

у дорослих та високостатусних однокласників (Присяжнюк, 2022).

Зауважимо, що якщо загальний високий рівень інтелектуального розвитку та виділених нами в результаті проведеного дослідження його складових у дитини 4–5 років сприяє досягненню їм високої статусно-рольової позиції у дитсадковій групі, то й така позиція, своєю чергою, є важливою складовою сприятливої міжособистісної ситуації розвитку.

Зокрема, підвищена і саме доброзичлива увага педагогів та вихователів до дитини безумовно є потужним стимулом для розвитку почуття моральної відповідальності, про яку йшлося вище, а отже, і необхідних для його формування компонентів інтелектуального розвитку (Хуторна&Сандугей, 2021). Більше того, активна взаємодія з дорослими, особливо у процесі вирішення розвиваючих завдань, безумовно є прямим тренуванням сприйняття, уваги та пам'яті дитини.

Не менш важливим у даному ракурсі розгляду виявляється взаємодія високостатусного члена дитсадкової групи з однолітками. При тому, що цей факт, звичайно ж, не цілком усвідомлюється дітьми цього віку, високий статус, особливо в такій його складовій, як референтність, не тільки дає певного роду преференції, зокрема у спільних рольових та інших іграх, але й тягне за собою досить високий рівень відповідальності (Присяжнюк, 2022). В результаті, високостатусний член дитсадкової групи виявляється, по суті, змушений не просто задіяти наявний інтелектуальний потенціал на «повну потужність», а й постійно тренувати, розвивати його. При цьому, що має першорядне значення в віці, що розглядається, такого роду «соціальний примус» не тільки не усвідомлюється дитиною, а й відбувається в максимально комфортних для неї соціально-психологічних умовах.

Таким чином, підбиваючи проміжний підсумок, можна констатувати, що взаємозв'язок між особливостями інтелектуального розвитку та статусно-рольовою позицією у групах дитячого садка КНР у дітей 4–5 років носить діалектичний характер і виявляється у тому, що, з одного боку, висока або, як мінімум, адекватна цьому віку ступінь інтелектуального розвитку сприяє досягненню високої позиції у структурі міжособистісних відносин і, одночасно, така позиція забезпечує найбільш сприятливі у соціально-психологічному аспекті умови для подальшого розвитку інтелектуальних здібностей.

Висновок

Проведене дослідження та отримані результати дозволяють, на наш погляд, сформулювати ряд узагальнюючих висновків та науково-практичних рекомендацій як загальнометодичного, так і прикладного характеру.

1. Насамперед проведене дослідження підтвердило необхідність цілеспрямованого вибудовування сучасної дошкільної освіти КНР саме у логіці особистісного розвитку дітей з реальним врахуванням їх індивідуальних особливостей та потреб. При цьому найбільш оптимальною, на наш погляд, теоретичною базою системного підходу, спрямованого на реальне, а не декларативне вирішення цього завдання, є психосоціальна теорія розвитку.

Необхідно відзначити, називаючи речі своїм іменами, що практика комплектування груп, що склалася до теперішнього часу дитячого садка – від 25 до 30 дітей, – по суті, виключає реалізацію індивідуального підходу, а також, і будь-яку ефективну роботу, спрямовану на соціально-психологічний розвиток дитячого колективу. Виходячи з абсолютно обґрунтованих і неодноразово емпірично підтверджених уявлень загальносвітової психології, оптимальна з цієї точки зору, чисельність дитячих груп становить 10-12 осіб.

2. У цій логіці є абсолютно необхідною реальна психологізація діяльності вихователів і педагогів ДНЗ. Це означає, зокрема, що в рамках професійної підготовки та перепідготовки педагогічних кадрів акцент має бути зроблений не просто на ознайомленні з особливостями вікового розвитку в тій або іншій системі його періодизації, але й на оволодінні практичними навичками оперативної (з використанням насамперед методів спостереження та інтерв'ю) діагностики особистісного розвитку дітей, соціально-психологічного розвитку дитячої групи, взаємодії та впливу, включаючи надання емоційної підтримки та вирішення міжособистісних конфліктів з урахуванням вікової специфіки.

3. Першочергова увага педагогів та вихователів у процесі планування та реалізації розвиваючих заходів має приділятися не «комфортним» у рамках системи взаємодії «педагог-вихованець» та перспективним з погляду формальної звітності високостатусним, інтелектуально розвиненим дітям, а саме низькостатусним. Це, звичайно, аж ніяк не означає ігнорування та, тим більше, депривацію високостатусних членів дитячої групи.

4. Однією з прямих професійних обов'язків психологів, які працюють у дошкільній освіті КНР, має стати оцінка структури міжособистісних відносин у дитсадкових групах з поданням рекомендацій педагогам та вихователям про можливість її оптимізації, а за необхідності – безпосередня підтримка, в психологічному плані, насамперед низькостатусних дітей.

5. Одним із ключових практичних засобів створення оптимальної, зокрема з погляду інтелектуального розвитку дітей, міжособистісної ситуації розвитку, що дозволяє інтегрувати індивідуальні потреби всіх членів дитячої групи, є максимально широке використання саме рольових ігор, як провідної діяльності дитини цього віку.

Подальше дослідження з даної проблематики, у тому числі з метою її розширення та конкретизації, планується вести у напрямку насамперед розширення обсягу вибірки випробуваних із включенням старших дошкільнят, а також подальшої розробки та апробації методів діагностики соціально-психологічного розвитку дітей дитсадкових груп в ДНЗ КНР.

Література

1. Бао, Ш. (2019). Особливості розвитку дітей дошкільного віку в закладах дошкільної освіти в КНР.
2. Пангелова, Н. Є., & Пивовар, А. А. (2018). Інтегрований розвиток інтелектуальних і фізичних здібностей дітей дошкільного віку в процесі рухової діяльності.
3. Хуторна, Н. А., & Сандугей, В. В. (2021). Експериментальне дослідження розвитку інтелектуальних здібностей дітей старшого дошкільного віку засобами ментальної арифметики. *Абрамян КН*, 223.
4. Савченко Л. Л. (2019). Інтелектуальний розвиток дітей старшого дошкільного віку як складник розумового розвитку. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи: зб. наук. праць*. Київ, 2019. Вип. 71. С. 221-224.
5. Присяжнюк, Є. О. (2022). Порушення інтелектуального розвитку у дітей дошкільного віку. In *The 11 th International scientific and practical conference "International scientific innovations in human life" (May 11-13, 2022) Cognum Publishing House, Manchester, United Kingdom*. 2022. 810 p. (p. 446).
6. Коваль, І. В., & Пантюк, Т. І. (2020). Інтелектуальний розвиток дітей дошкільного віку. *Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи: матеріали*, 220.

Бао Шуцзюань

Особливості інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку у КНР

Анотація. В статті розглядаються особливості інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку у КНР, розкривається зв'язок залежності інтелектуального розвитку дошкільника від особливостей його взаємодії з навколишнім соціальним середовищем. **Мета статті** – проаналізувати та охарактеризувати особливості інтелектуального розвитку дітей дошкільного віку у КНР. Серед використаних **методів дослідження** визначальними були такі: аналіз та узагальнення науково-методичних джерел задля теоретичного обґрунтування проблеми дослідження, моделювання, синтез отриманих даних. **Результати.** Наведено результати дослідження інтелектуального розвитку високостатусних, середньостатусних та низькостатусних членів виховних груп ДНЗ у КНР. Показано, що інтелектуальний розвиток високостатусних та середньостатусних дітей віком від 4 до 5 років вище, ніж у їх низькостатусних однолітків, насамперед у таких аспектах, як сприйняття, увага, пам'ять. Зазначається, що інтегральний показник високостатусних випробуваних відповідає середньому чи високому рівню розвитку інтелекту. Причому для більшості випробуваних даної категорії характерний саме високий рівень. Інтегральний показник інтелектуального розвитку середньостатусних випробуваних цілком порівнянний з аналогічним у високостатусних. Звертається увага на те, що фактично між двома даними категоріями випробуваних має місце всього одна, але важлива особливість – серед високостатусних відсутні діти з інтегральним показником інтелектуального розвитку нижче середнього. **Висновки.** Інтегральний показник інтелектуального розвитку більшості низькостатусних випробуваних відповідає низькому рівню розвитку інтелекту. Через призму поняття «міжособистісна ситуація розвитку» проаналізований діалектичний взаємозв'язок інтелектуального та соціально-психологічного розвитку дітей дошкільного віку у КНР. Представлено методичне забезпечення структури міжособистісних

відносин у виховних групах дитячих садків КНР. За результатами дослідження запропоновано низку науково-практичних рекомендацій.

Ключові слова: інтелектуальний розвиток, дошкільний вік, статусно-рольова позиція, міжособистісна ситуація розвитку.